

วารสารวิชาการ อุตสาหกรรมศึกษา

URL : <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jindedu/issue/archive>

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559

JOURNAL OF INDUSTRIAL EDUCATION

FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY Volume 10 No. 2 July – December 2016

การศึกษาเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง
บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

A study of Indigenous identity; Thailand - Myanmar - Karen

Ban Pu Namron Kanchanaburi for the design of the Souvenirs.

ภัทรพล สุวรรณโณม

Pattarapol Suwannachom

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Faculty of Industrial Technology, Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรีและออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากเอกลักษณ์พื้นบ้าน ผลวิจัยพบว่าชั้นสำรวจเอกลักษณ์ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามปลายเปิด(Opened End) และใช้การค้นข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าลักษณะของการตั้งบ้านเรือนของประชากรในหมู่บ้าน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีทั้งคนไทย มอญ กระเหรี่ยง การปลูกสร้างบ้านจะไม่ใหญ่โตมากนัก แต่จะมุ่งสร้างบ้านให้มีความทนทานและถาวร แต่ถึงอย่างไรก็ตามในการสร้างบ้านเรือนของแต่ละครอบครัวนั้นขึ้นอยู่กับสภาพฐานะความเป็นอยู่และความพร้อมของแต่ละครอบครัว ซึ่งความเป็นอยู่ของประชากรจะอาศัยอยู่กันแบบเครือญาติถ้อยทีถ้อยอาศัย รักใคร่สามัคคี พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการพบปะกันหลังเลิกงานหรือเวลาว่างจากการทำงาน มีการชุมนุมหรือประชุมประชาคมหมู่บ้านเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ และใช้ภาษาไทยเป็นหลัก แต่สำหรับชุมชนมอญและกระเหรี่ยง ก็มีการใช้ภาษาของตนเอง ในการสื่อสารกัน ในชุมชนใช้วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ยังมีการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมในกลุ่มผู้สูงอายุและวัย

กลางคน ส่วนวัยรุ่นและเด็ก จะไม่ค่อยนิยมเข้าวัดทำบุญตักบาตร ภาษาพื้นบ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก แต่ในส่วนของผู้คนชนเผ่าที่ดีจะใช้ภาษาพื้นถิ่นทั้งเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ เศรษฐกิจของชาวบ้านในหมู่บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่เป็นหลัก ในบางครอบครัวที่มีพื้นที่ ไร่ พืชผลการเกษตรส่วนใหญ่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง ผักชี และผักทอง ฯลฯแต่ราษฎรส่วนหนึ่งประกอบอาชีพรับจ้างรายได้จึงขึ้นอยู่กับค่าแรงงานที่ได้รับ ในส่วนที่ว่างจากฤดูเก็บเกี่ยว จะรับจ้างทำงานก่อสร้างในบริเวณรอบๆและรับจ้างทำงานจังหวัดอื่นๆด้วย นอกจากอาชีพหลักแล้วชาวบ้านพุน้ำร้อนยังมีอาชีพเสริม คือ สานเข่ง โดยสรุปผู้วิจัยเลือกเอกลักษณ์ชุมชนในเรื่องการแต่งกาย ลายผ้า กิจกรรมอาชีพ รวมถึงภาษาในการพัฒนาออกแบบชิ้นงานผลิตภัณฑ์ ชิ้นพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนนี้นำข้อมูลต่างๆที่สืบค้นและจากแบบสอบถามปลายเปิดมาออกแบบโดยใช้การร่างมือและใช้โปรแกรมAdobe Photoshop และโปรแกรมAdobe Illustrator ร่วมร่างใช้เครื่องมือประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบค่าระดับ จำนวน 5 ระดับโดยผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ จำนวน 3 ท่านพบว่า ด้านความเป็นหน่วย,ด้านความสมดุลหรือความถ่วง,รายละเอียดด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะจุดสำคัญรอง และรายละเอียดด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะความกลมกลืน อยู่ในค่าระดับมากที่สุดส่วนด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะ,รายละเอียดด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะการเน้นหรือจุดสนใจ,รายละเอียดด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะจังหวะ และรายละเอียดด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะความต่างกัน มีค่าระดับมาก ขึ้นประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนนี้ได้ใช้เครื่องมือประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบค่าระดับ จำนวน 5 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ จำนวน 5 ท่านพบว่า ผลการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ในด้านหน้าที่ใช้สอย, ด้านความสวยงามน่าใช้, ด้านความสะดวกสบายในการใช้, ด้านความปลอดภัย, ด้านวัสดุ และด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าระดับมากที่สุด ส่วนด้านความแข็งแรง ด้านราคา ด้านการบำรุงรักษาและซ่อมแซม และด้านการขนส่ง มีค่าระดับมาก

คำสำคัญ ออกแบบผลิตภัณฑ์, ของที่ระลึก, เอกลักษณ์, บ้านพุน้ำร้อนจังหวัดกาญจนบุรี

Abstract

This research studies Indigenous region identity of the border area of Thailand – Myanmar – Karen at Ban Pu Namron, Kanchanaburi province, Thailand. To bring up the cultural identity of each culture which can be blended into a range of souvenirs design that could work as an object that tells the story of those people who live in multi cultures zone. Results showed that at the identity survey level, using the opened end questionnaire and collecting data from those researches and studies of cultural character in this border zone. Research found that most of the populations who live in this area are living in the small type of family, mixing nations between Thai, Karen, Mon and Burmese. Most of the housing units are built into small sizes but solid kind of construction depending on the level of incomes of each family. Living together with kindness friendship between each culture. Most of the people are Buddhism, using Thai language as the main language. they have their own language as the second language to use. Unambitiously life style following the old traditional way to live are regularly seen from those elderlies generations and for those young generations are now mostly adjusted to the new way of life and hardly seen them in the temples. In economy side, most of them are doing agriculture, having farms for those sugar cane, corn, cassava, pumpkin, etc. Some are working as a labor or in those construction fields. Beside from the main job, they weave the baskets. In summary after the identities research, the researchers have selected the identity in costume and fabric

ภัทรพล สุวรรณโณม

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (92-105)

characters of each culture to be the main objective of the souvenirs design and development study. At the design and development, researcher have used all data information from the research to developed into the products using several programs for example, Adobe Photoshop and Illustrator to help in sketching. Using the standard 5 level of evaluations by 3 design experts, found that the equity, esthetic and harmony in design is in the highest level. Design Emphasize, rhythm and contrast is in the high level. At the products evaluation process, researcher have proceeded with the standard 5 level evaluations using 5 design experts to evaluate the end products and the summary came out at a good level. The design esthetic, product functional and product safety in material using and production process came out at highest satisfy level and the strength of material, price, logistic and maintenance level came out at high satisfy level.

Keywords : Product Design, Souvenirs , Identity, Ban PuNamron, Kanchanaburi Province

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับเรื่องของเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มาโดยตลอดจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และการพัฒนาย่อมต้องควบคู่ไปกับการศึกษาเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อให้เกิดคุณภาพและยั่งยืนจะเห็นว่าการพัฒนาทั่วไปพอจะแจ้งเป็นขั้นๆ คือจากอุตสาหกรรมเกษตร เป็นอุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมบริการและยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีความเหมาะสมทางด้านที่ตั้งทางยุทธศาสตร์โดยมีแนวเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมา และอยู่ในกลุ่มพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุทวีป (ไทย อินเดีย ศรีลังกา บังคลาเทศ และสหภาพเมียนมา) มีชายแดนติดต่อสหภาพเมียนมายาวถึง 770 กม. มีช่องผ่านแดนรวม 43 ช่อง ที่สำคัญ ได้แก่ ด้านพระเจดีย์สามองค์อำเภอสังขละ ด้านบ้านอิต้อง อำเภอทองผาภูมิ และด้านบ้านพุน้ำร้อนอำเภอบ้านเก่า มีฐานะเป็นจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนทางการค้ากัน โดยพื้นที่กาญจนบุรีตั้งอยู่ตรงข้ามกับพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยมอญ และกะเหรี่ยงซึ่งบริเวณดังกล่าวไม่มีเมืองขนาดใหญ่แต่ด้วยที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมด้วยเหตุผลเป็นเมืองหน้าด่านที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานที่เชื่อมโยงประเทศไทยและสหภาพเมียนมา รวมทั้งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่สองและมีจุดเด่นทางวัฒนธรรมทางด้านมานุษยวิทยาชาติพันธุ์ของมนุษย์ และโบราณคดีที่สำคัญและมีความหลากหลาย เป็นพื้นที่ต้นน้ำที่เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำแม่กลองทำให้มีศักยภาพสูงด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (กรอบการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี 2557)

สภาพของเมืองชายแดนบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านที่ตั้งและได้รับความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาซึ่งในอนาคตคาดว่าด้านชายแดนแห่งนี้จะมีบทบาทสำคัญด้านการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเนื่องจากปัจจุบันได้มีการดำเนินการพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมเมืองทวายรวมทั้งถนนเชื่อมต่อเมืองทวายกับชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี โดยเริ่มจากเมืองทวาย-บ้านแม่ระมี แคว้นตะนาวศรี มายังชายแดนไทยในขณะที่ประเทศไทยก็ได้มีการก่อสร้างถนนลาดยางจากอำเภอเมืองกาญจนบุรีถึงบ้านพุน้ำร้อนและกำลังดำเนินการก่อสร้างถนนบริเวณบ้านพุน้ำร้อนถึงด้านชายแดน ซึ่งในอนาคตถนนสายนี้จะเป็นถนนสายหลักสำหรับการรองรับการคมนาคมและระบบขนส่งจากนิคมอุตสาหกรรมเมืองทวาย – บ้านเก่าซึ่งหากโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จจะทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ในด้านการคมนาคม การค้า การขนส่งสินค้า วัตถุุดิบ และการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยประเทศไทยและจังหวัดกาญจนบุรีจะกลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เป็นศูนย์กลางของโลจิสติกส์และเป็นประตูการค้าด้านตะวันตกของไทยเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และเกิดความมั่นคงบริเวณชายแดนไทยและเมียนมาส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจเกิดตลาดการค้าชายแดนพร้อมทั้งนำความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มาสานสร้างความสัมพันธ์ในระดับพื้นที่ให้มีความยั่งยืนการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบริเวณชายแดนให้สังคมชายแดนเป็นสังคมแห่งแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย

ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของจังหวัดกาญจนบุรีสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนโดยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรีและเสริมสร้างขีดความสามารถในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาจุดเด่นทางวัฒนธรรมทางด้านมานุษยวิทยาชาติพันธุ์ของมนุษย์ และโบราณคดีที่สำคัญและมีความหลากหลาย เป็นพื้นที่ต้นน้ำที่เป็น

ภัทรพล สุวรรณโณม

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (92-105)

แหล่งกำเนิดของแม่น้ำแม่กลองมีศักยภาพสูงด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม นำมาพัฒนาโดยกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มอีกช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดธุรกิจที่สร้างขึ้นมาจากเอกลักษณ์ชุมชนส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนเกิดการพัฒนา และสามารถเป็นแบบอย่างให้ชุมชนในพื้นที่อื่นๆใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเอกลักษณ์ของตนเองได้

ขอบเขตการวิจัย

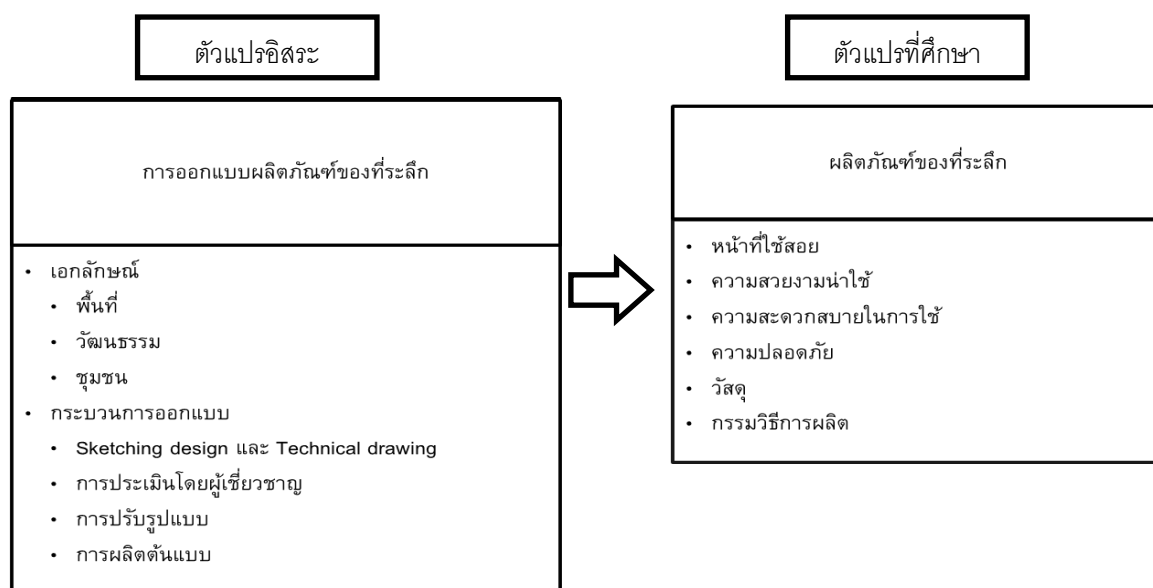
ขอบเขตพื้นที่

ทำการศึกษาเฉพาะชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เพื่อหาเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง จังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- เอกลักษณ์พื้นบ้านชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
- การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่องการศึกษาเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรีและออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากเอกลักษณ์พื้นบ้านโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาเอกลักษณ์ โดยกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาเอกลักษณ์ครั้งนี้คือ บุคคลสำคัญประจำสถานที่เช่นพระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้านหรือชาวบ้านที่มีผู้แนะนำ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ประกอบข้อมูลที่ค้นคว้าจากเอกสาร และดำเนินการสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของเอกลักษณ์

ตอนที่ 2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ คัดเลือกองค์ประกอบของเอกลักษณ์ที่ได้ เป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบเบื้องต้น การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ การปรับปรุงแบบ การผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 3 การประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์ โดยใช้แบบประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

- แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ประกอบข้อมูลที่ค้นคว้าจากเอกสาร
- แบบประเมินความคิดเห็นต่องานที่ร่างออกแบบผลิตภัณฑ์
- แบบประเมินความคิดเห็นต่องานออกแบบผลิตภัณฑ์

วิธีสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ตามขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย
- นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย

- สร้างเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างครอบคลุมข้อมูล เอกลักษณะพื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี
- สร้างเครื่องมือเป็นแบบประเมิน แบบค่าระดับ จำนวน 5 ระดับโดยผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ จำนวน 3 ท่าน
- สร้างเครื่องมือเป็นแบบประเมิน แบบค่าระดับ จำนวน 5 ระดับโดยผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ จำนวน 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ โดยการ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สมมติฐานการวิจัย

เอกลักษณะพื้นบ้านชุมชนบ้านพุน้ำร้อนส่งผลต่อการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ขั้นสำรวจเอกลักษณะ

ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามปลายเปิด(Opened End) และใช้การค้นข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับเอกลักษณะพื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า

1. พื้นที่

ลักษณะของการตั้งบ้านเรือนของประชากรในหมู่บ้าน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีทั้งคนไทย มอญ กระเหรี่ยง การปลูกสร้างบ้านจะไม่ใหญ่โตมากนัก แต่จะมุ่งสร้างบ้านให้มีความทนทานและถาวร แต่ถึงอย่างไรก็ตามในการสร้างบ้านเรือนของแต่ละครอบครัวนั้นขึ้นอยู่กับสภาพฐานะความเป็นอยู่และความพร้อมของแต่ละครอบครัว ซึ่งความเป็นอยู่ของประชากรจะอาศัยอยู่กันแบบเครือญาติที่อยู่อาศัย รักใคร่สามัคคี พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการพบปะกันหลังเลิกงานหรือเวลาว่างจากการทำงาน มีการชุมนุมหรือประชุมประชาคมหมู่บ้านเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

2. วัฒนธรรม

และใช้ภาษาไทยเป็นหลัก แต่สำหรับชุมชนมอญและกระเหรี่ยง ก็มีการใช้ภาษาของตนเอง ในการสื่อสารกันในชุมชนใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ภาษาพื้นบ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก แต่ในส่วนของชุมชนหงสาวดีจะใช้ภาษาพื้นถิ่นทั้งเชื้อสายกระเหรี่ยงและมอญ ยังมีการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมในกลุ่มผู้สูงอายุและวัยกลางคน ส่วนวัยรุ่นและเด็ก จะไม่ค่อยนิยมเข้าวัดทำบุญตักบาตร

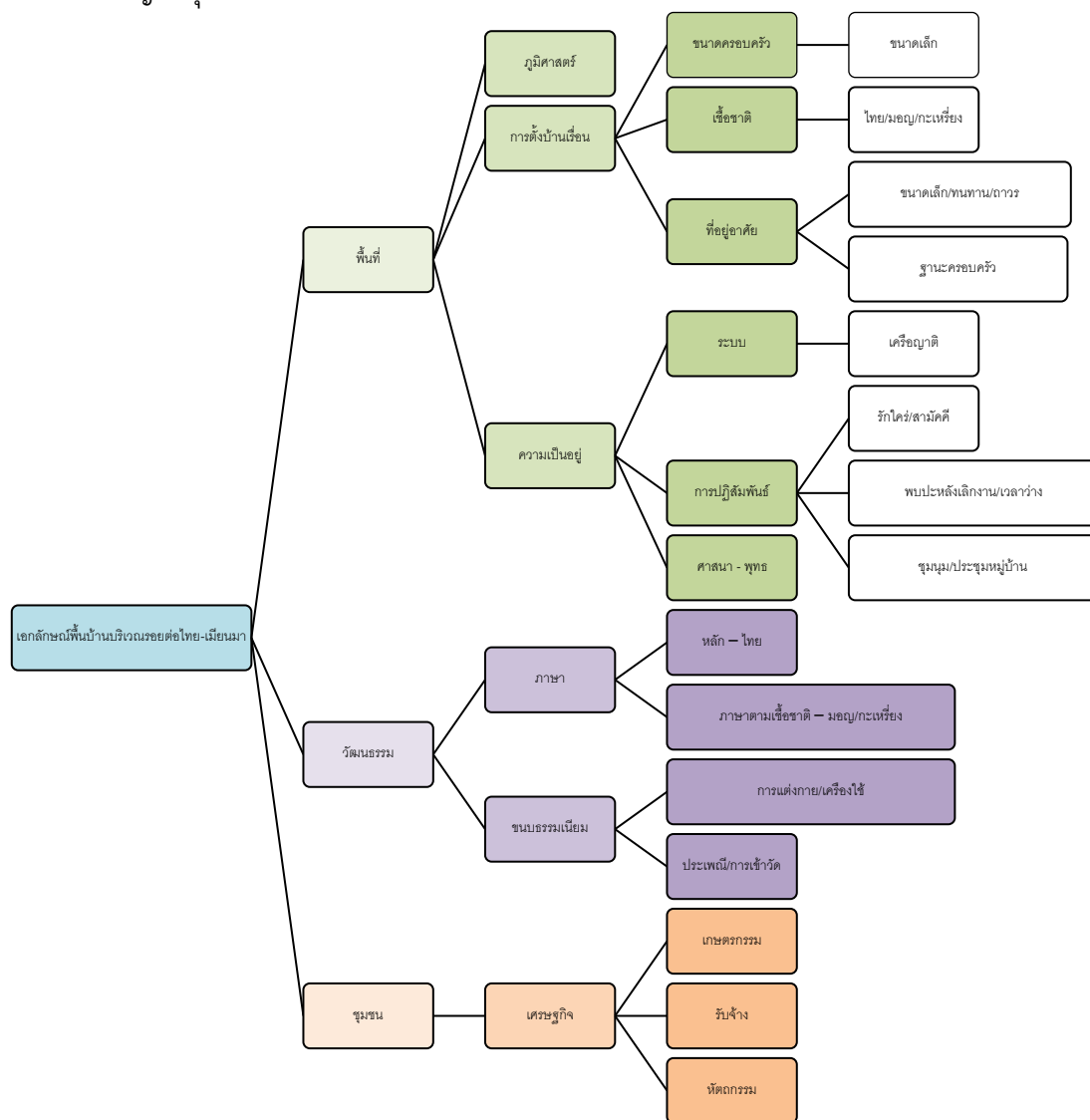
3. ชุมชน

เศรษฐกิจของชาวบ้านในหมู่บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่เป็นหลัก ในบางครอบครัวที่มีพื้นที่ ไร่ พืชผลการเกษตรส่วนใหญ่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง ผักชี และผักทอง ฯลฯ แต่ราษฎรส่วนหนึ่งประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้จึงขึ้นอยู่กับค่าแรงงานที่ได้รับ ในส่วนที่ว่างจากฤดูเก็บเกี่ยว จะรับจ้างทำงานก่อสร้างในบริเวณรอบๆและรับจ้างทำงานจังหวัดอื่นๆด้วย นอกจากอาชีพหลักแล้วชาวบ้านพุน้ำร้อนยังมีอาชีพเสริม คือ สานเข่ง

ภัทรพล สุวรรณโณม

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (92-105)

โดยสรุปผู้วิจัยเลือกเอกลักษณ์ชุมชนในเรื่องการแต่งกาย ลายผ้า กิจกรรมอาชีพ รวมถึงภาษาในการพัฒนาออกแบบชิ้นงานผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถสรุปเป็นรูปแบบเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี

โดยสรุปผู้วิจัยเลือกเอกลักษณ์ชุมชนในเรื่องการแต่งกาย ลายผ้า กิจกรรมอาชีพ รวมถึงภาษาในการพัฒนาออกแบบชิ้นงานผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 2 ขั้นพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

จากการศึกษารูปแบบเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ตามภาพประกอบที่ และผู้วิจัยเลือกเอกลักษณ์ในเรื่องการแต่งกาย ลายผ้า กิจกรรมอาชีพ รวมถึงภาษาในการพัฒนาออกแบบชิ้นงานผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีผลการดำเนินการดังนี้

1. การออกแบบเบื้องต้น

ขั้นตอนนี้นำข้อมูลต่างๆ ที่สืบค้นและจากแบบสอบถามปลายเปิดมาออกแบบโดยใช้การร่างมือและใช้โปรแกรม Adobe Photoshop และโปรแกรม Adobe Illustrator ร่วมร่าง

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างภาพร่างงานออกแบบ

2. การประเมินแบบเบื้องต้น

ใช้เครื่องมือประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบค่าระดับ จำนวน 5 ระดับโดยผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ จำนวน 3 คน ผลการประเมินตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินแบบร่าง

การออกแบบ	MEAN	S.D.	แปลความ
1.ความเป็นหน่วย (Unity)	5.00	0.00	มากที่สุด
2.ความสมดุลหรือความถ่วง (Balancing)	5.00	0.00	มากที่สุด
3.ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of Arts)	4.33	0.47	มาก
3.1 การเน้นหรือจุดสนใจ (Emphasis or Centre of Interest)	4.33	0.47	มาก
3.2 จุดสำคัญรอง (Subordinate)	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 จังหวะ (Rhythm)	4.33	0.47	มาก
3.4 ความต่างกัน (Contrast)	4.33	0.47	มาก
3.5 ความกลมกลืน (Harmonies)	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านความเป็นหน่วย ด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะ-จุดสำคัญรอง ด้านความสัมพันธ์ทางศิลปะ-ความกลมกลืน และด้านความสมดุลหรือความถ่วง มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก จากผลการประเมินแบบเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแบบในขั้นตอนต่อไป

3. การปรับปรุงแบบ

จากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญในแบบเบื้องต้น ได้นำมาปรับปรุงเป็นแบบฉบับที่นำไปใช้ในการผลิตดังนี้

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างภาพแบบร่างฉบับปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญ

ภัทรพล สุวรรณโณม

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (92-105)

4. การผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์

เมื่อได้แบบเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยนำแบบมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์

ขั้นตอนนี้ได้ใช้เครื่องมือประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบค่าระดับ จำนวน 5 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ จำนวน 5 ท่านพบว่า

ตารางที่ 2 การประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

งานผลิตภัณฑ์	MEAN	S.D.	แปลความ
1.หน้าที่ใช้สอย (Function)	5.00	0.00	มากที่สุด
2.ความสวยงามน่าใช้ (Aesthetics or sales appeal)	4.80	0.40	มากที่สุด
3.ความสะดวกสบายในการใช้ (Ergonomics)	4.60	0.49	มากที่สุด
4.ความปลอดภัย (Safety)	5.00	0.00	มากที่สุด
5.ความแข็งแรง (Construction)	4.40	0.49	มาก
6.ราคา (Cost)	4.40	0.49	มาก
7.วัสดุ (Materials)	4.80	0.40	มากที่สุด
8.กรรมวิธีการผลิต (Production)	4.80	0.40	มากที่สุด
9.การบำรุงรักษาและซ่อมแซม (Maintenance)	4.40	0.49	มาก
10.การขนส่ง (Transportation)	4.40	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ ในด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสวยงามน่าใช้ ด้านความสะดวกสบายในการใช้ ด้านความปลอดภัย ด้านกรรมวิธีการผลิต และด้านวัสดุ มีค่าระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านอื่น ๆ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า

1. เอกลักษณะพื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบ 1) ด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย ภูมิศาสตร์ การตั้งบ้านเรือน และความเป็นอยู่ ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณรอยต่อชายแดนไทย-เมียนมา ขนาดบ้านเรือนมีขนาดเล็กตามฐานะ ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มตามระบบเครือญาติใช้เวลาว่างในกาพบปะพูดคุย และการปrikษาหารือในระดับชุมชน 2) ด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย ภาษา และขนบธรรมเนียม ซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก และมีภาษาตามเชื้อชาติได้แก่ ภาษามอญ กระเหรี่ยงที่ใช้ในกลุ่มชุมชน ขณะเดียวกันมีการแต่งกายเครื่องใช้ตามเชื้อชาติ และการใช้ชีวิตประจำวัน เช่นการเข้าวัด และ 3) ด้านชุมชน ซึ่งประกอบด้วย เศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่ ทำอาชีพเกษตรกรรม การรับจ้าง และงานหัตถกรรม ซึ่งจากองค์ประกอบของเอกลักษณ์พื้นบ้านบริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้ ผู้วิจัยคัดเลือกลักษณะด้านการแต่งกาย ลายผ้า กิจกรรมอาชีพ รวมถึงภาษาในการพัฒนาออกแบบชิ้นงานผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย ลีลากวีวงศ์ และคณะ(2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนกรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเกษตรก้าวหน้า จ.นครปฐม โดยทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ครอบคลุมกระดาดหิซซุให้มีคุณสมบัติมากขึ้น ซึ่งการพัฒนากระบวนการผลิต อาศัยหลักการวิเคราะห์กระบวนการในการทำงาน และพบว่าได้ผลิตภัณฑ์ที่มีหน้าที่การทำงานมากขึ้นและความเป็นมาตรฐาน และ กนกพร ฉิมพลี (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน:กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ผลที่ได้คือจากการศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน พบว่า ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมา จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลาน เพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา อีกทั้ง อภิชาติ ใจอารีย์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี ผลที่ได้คือพบว่า 1) องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย มีที่มา 2 ลักษณะ คือ (1) ภูมิปัญญาดั้งเดิม และ (2) ความรู้ใหม่ที่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมกับวิทยาการสมัยใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ และ จิตติ กิตติเลิศไพศาลและคณะ(2556) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสกลนคร ผลที่ได้คือวิสาหกิจชุมชนผ้าย้อมครามของทั้งสองชุมชนที่ศึกษาประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ รวมทั้งเงื่อนไขภายในของชุมชนเองเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนทั้งสองประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ ประทีป พืชทองหลาง และคณะ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้ผลิตโคมล้านนา ชุมชนเมืองสาทร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าชุมชนเมืองสาทร มีประวัติศาสตร์ในการผลิตโคมล้านนามายาวนาน มีมือประดิษฐ์โคมที่ผลิตมีความสวยงาม รูปแบบหลากหลายผลิตภัณฑ์เน้นศิลปะ ความเป็นเอกลักษณ์ของล้านนา นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตโคมล้านนาที่มีคุณภาพแล้ว ชุมชนเมืองสาทรยังมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นชุมชนต้นแบบในการดำเนินการธุรกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมล้านนา ส่วนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้ผลิตโคมล้านนา ตั้งอยู่บนพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และ 3) ศักยภาพของชุมชน

2. การออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ คือ การออกแบบเบื้องต้น การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ การปรับปรุงแบบ และการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์ ผลการประเมินพบว่า ต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดในด้าน หน้าที่ใช้สอย ความสวยงามน่าใช้ ความสะดวกสบายในการใช้งาน ความปลอดภัย การเลือกใช้วัสดุ กรรมวิธีการผลิต ในขณะที่ ด้าน ความแข็งแรง ราคา การบำรุงรักษา และการขนส่ง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ อินพรมมี (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของฝาก ของที่ระลึกกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลที่ได้คือ การประเมินการออกจากผู้เชี่ยวชาญภาพรวมทุกด้านของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 แบบมีความเหมาะสมมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้าน

ภัทรพล สุวรรณโณม

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (92-105)

ความมีเอกลักษณ์มีความเหมาะสมมาก 2) ด้านความสวยงามมีความเหมาะสมมาก 3) ด้านความสะดวกในการใช้งานมีความเหมาะสมมาก ด้านความปลอดภัยมีความเหมาะสมมาก 2. สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้สนใจและนักท่องเที่ยวยุทธศาสตร์ทุกด้านของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 แบบมีความเหมาะสมมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านความมีเอกลักษณ์มีความเหมาะสมมาก 2) ด้านความสวยงามมีความเหมาะสมมาก 3) ด้านความสะดวกในการใช้งานมีความเหมาะสมมาก 4) ด้านความปลอดภัยมีความเหมาะสมมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอจากการวิจัย

1. ปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ เช่น อาหารและขนมพื้นบ้าน
2. ในการผลิตเชิงพาณิชย์ ควรพิจารณาด้านวัสดุ และด้านกรรมวิธีการผลิต ตลอดจนช่องทางจัดจำหน่ายเพิ่มเติมด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเจาะลึกเอกลักษณ์พื้นบ้านที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมากขึ้น เพื่อสะท้อนความเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่บริเวณรอยต่อไทย-เมียนมา-กระเหรี่ยง บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

บรรณานุกรม

- จรายุทธ มงคลวงศ์. "ข้อมูลหมู่บ้านพุน้ำร้อน ม.12," มปป.
- ชะลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- ชัยรัตน์ อัครวาท. ออกแบบให้โดนใจ. กรุงเทพฯ : บริษัททั้งห้าวิชาการพิมพ์, 2548.
- นภาพรณ คณานุรักษ์, บรรจุภัณฑ์เพื่อการตลาด, กรุงเทพฯ : เลิฟ แอนด์ลิฟ
- นิรัช สุดสังข์. การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเอสพรีนติ้งเฮาส์, 2548.
- พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์. เทคนิคการออกแบบงานกราฟิก. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2544.
- พรเทพ เลิศเทวศิริ. Design Education .กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วรพงศ์ รัชชาติอุดมพงศ์. ออกแบบกราฟิก, กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2540.
- วิลักษณ์ ศรีป่าซาง. ชนดอกล้านนา, เชียงใหม่ : บริษัทมีเมืองนวัตน์จำกัด, 2545.
- วสันต์ ตุ่นคำ. หลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพฯ : วารสารการบรรจุภัณฑ์, 2546.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ : อีแอนด์ไอคิว, 2544.
- สุชาติ เกาทอง และคณะ. ศิลปะทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2545.
- สมิตรา ศรีวิบูลย์. การออกแบบอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Core Function, 2548.
- มานะ อินพรมมี. 2555. การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://research.pcru.ac.th/rdb/pro_data/files/5503028.pdf. (กรกฎาคม 2558)

- ประทีป พิษทองกลาง และคณะ. 2556. รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้ผลิตโคมล้านนา ชุมชนเมืองสาทร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://j-com-dev-and-life-qu.a.oop.cmu.ac.th/uploads/article/175/40/2.pdf>. (มีนาคม 2558)
- จิตติ กิตติเลิศไพศาล และคณะ. 2556. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัด สกลนคร.[ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://journal.mutto.ac.th/template/design/file_article/article.23pdf. (มีนาคม 2558)
- อภิชาติ ใจอารีย์. 2557. รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตยจังหวัด กาญจนบุรี.[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://copag.msu.ac.th/journal/filesjournal/n4-2/14.pdf>. (มิถุนายน 2558)
- กนกพร จิมพลี. 2555. รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจ ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา.[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2555/b175787.pdf>. (มิถุนายน 2558)
- วันชัย ลีลากวีวงศ์ และคณะ. 2555. การศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเกษตร ก้าวหน้า จ.นครปฐม.[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.dms.eng.su.ac.th/filebox/FileData/POME043.pdf>. (มิถุนายน 2558)